

Ministerstwo Klimatu i Środowiska

Podsekretarz Stanu
Mikołaj Dorożała

DOP-WŚ.050.70.2023.KW
2963553.11539704.9324858
Warszawa, 11-01-2024

Pan
Szymon Hołownia
Marszałek Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr K10INT212 Pana posła Zbigniewa Ziejewskiego w sprawie szkód wyrządzanych przez wilki, przekazuję odpowiedzi na zadane pytania.

1) *Jakie środki zabezpieczenia, zdaniem Ministerstwa Klimatu i Środowiska, są skuteczne w bezpośredniej opiece nad zwierzyną przed wilkami?*

Na świecie wykorzystuje się wiele sposobów, które pomagają ograniczyć szkody od drapieżników. Jak dotąd nie wynaleziono jednak jednej, idealnej metody zabezpieczania zwierząt hodowlanych. Wszystkie mają swoje zalety i wady. Ich skuteczność w dużej mierze zależy od specyfiki hodowli oraz konsekwentnego i prawidłowego ich stosowania. Jednocześnie wykorzystywanie kilku metod zwiększa wydatnie skuteczność ochrony stad. Metody ochrony inwentarza dzielą się na dwie grupy. Do pierwszej zalicza się wykorzystywanie różnych gatunków zwierząt stróżujących. Spośród nich najbardziej rozpowszechnione są odpowiednie rasy psów. Druga grupa obejmuje najróżniejsze urządzenia techniczne i środki chemiczne: ogrodzenia siatkowe i elektryczne, fladry, odstraszanie dźwiękowe, świetlne i zapachowe. W polskich warunkach najbardziej godne polecenia są psy stróżujące oraz ogrodzenia elektryczne, ogrodzenia siatkowe, a także fladry.

Najskuteczniejszym sposobem zmniejszenia szkód wyrządzanych przez wilki jest zabezpieczanie stad. Warto wspomnieć o wyroku Trybunału Konstytucyjnego z 28 września 2015 r. (sygn. akt K 20/14), w którym Trybunał Konstytucyjny stwierdził, iż "Obowiązkiem właściciela jest dbałość o swój majątek i podejmowanie starań w celu jego ochrony. Właściciel lub użytkownik mienia przewidując możliwość wyrządzenia szkody przez zwierzęta objęte ochroną gatunkową, w pierwszej kolejności sam powinien podjąć stosowne czynności, zmierzające do uniknięcia szkody lub zminimalizowania jej rozmiarów".

Jednocześnie należy mieć na uwadze, że objęcie ochroną gatunkową oznacza, że w stosunku do przedstawicieli gatunków objętych tą ochroną obowiązują zakazy określone w art. 52 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. z 2023 r., poz. 1336, z późn. zm.), wprowadzone rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz. U. z 2022 r., poz. 2380). Wymienić tu należy m.in. zakazy umyślnego zabijania, okaleczania, chwytania i przetrzymywania, a także płoszenia i niepokojenia dziko występujących zwierząt. Zakaz umyślnego płoszenia i niepokojenia, określony w art. 52 ust. 1 pkt 12 ustawy o ochronie przyrody (§ 6 ust. 2 ww. rozporządzenia), dotyczy także wilka.

W związku z powyższym przed rozpoczęciem działań mających na celu płoszenie wilków, należy uzyskać zezwolenie właściwego terytorialnie regionalnego dyrektora ochrony

środowiska. Należy również mieć świadomość, że używanie urządzeń płoszących bez zezwolenia ww. organu w sytuacji, o której mowa powyżej, zgodnie z art. 131 pkt 14 ustawy o ochronie przyrody, jest czynem zagrożonym karą aresztu lub grzywny.

2) *Jakie zmiany legislacyjne planuje Ministerstwo Klimatu i Środowiska w kwestii wypłaty odszkodowań za szkody wyrządzone przez wilki?*

Zgodnie z art. 126 ust. 1 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody Skarb Państwa odpowiada za szkody wyrządzone przez 5 gatunków zwierząt, w tym przez wilki – w pogłowie zwierząt gospodarskich, przy czym odpowiedzialność ta nie obejmuje utraconych korzyści. Niemniej jednak zgodnie z art. 126 ust. 6 ww. ustawy odszkodowanie nie przysługuje:

- 1) osobom, którym przydzielono grunty stanowiące własność Skarbu Państwa,
- 2) jeżeli poszkodowany:
  - a) nie dokonał sprzętu upraw lub płodów rolnych w ciągu 14 dni od zakończenia zbiorów tego gatunku roślin w danym regionie,
  - b) nie wyraził zgody na budowę przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska lub dyrektora parku narodowego urządzeń lub wykonanie zabiegów zapobiegających szkodom,
- 3) za szkody:
  - a) powstałe w mieniu Skarbu Państwa, z wyłączeniem mienia oddanego do gospodarczego korzystania na podstawie Kodeksu cywilnego,
  - b) nieprzekraczające w ciągu roku wartości 100 kg żyta w przeliczeniu na jeden hektar uprawy,
  - c) w uprawach rolnych założonych z naruszeniem powszechnie stosowanych wymogów agrotechnicznych,
  - d) wyrządzone przez wilki, niedźwiedzie lub rysie w pogłowie zwierząt gospodarskich pozostawionych, w okresie od zachodu do wschodu słońca, bez bezpośredniej opieki.

W latach 2020-2022 z powodu braku bezpośredniej opieki nad zwierzętami regionalni dyrektorzy ochrony środowiska odmówili wypłaty odszkodowań za szkody wyrządzone przez wilki łącznie w 146 przypadkach (w 59 przypadkach w 2020 r., w 55 przypadkach w 2021 r., w 32 przypadkach w 2022 r.). Biorąc pod uwagę liczbę wszystkich zgłoszonych szkód wyrządzonych przez wilki w tych latach (w 2022 r. – 979 wniosków, w 2021 r. – 998 wniosków, w 2020 r. – 910 wniosków), należy zauważyć, że odmowy wypłaty odszkodowań z powodu niezapewnienia bezpośredniej opieki zwierząt gospodarskich w okresie od zachodu do wschodu słońca w skali kraju wynoszą ok. 5 %.

W związku z rosnącą liczbą zapytań kierowanych do Ministerstwa Klimatu i Środowiska dotyczących pojęcia „bezpośrednia opieka”, w projekcie nowelizacji ustawy o zmianie ustawy o ochronie przyrody oraz niektórych innych ustaw (UD39) zaproponowano wprowadzenie do art. 126 ustawy o ochronie przyrody ustępu 13 o brzmieniu: „13. Minister właściwy do spraw środowiska może określić, w drodze rozporządzenia, wymagania dobrych praktyk w zakresie zabezpieczania mienia przed szkodami powodowanymi przez gatunki zwierząt objęte ochroną gatunkową, kierując się potrzebą zapewnienia jednolitych standardów ochrony i, uwzględniając:

- 1) biologię gatunków zwierząt objętych ochroną gatunkową;
- 2) dobrostan zwierząt gatunków objętych ochroną gatunkową i zwierząt inwentarskich;
- 3) charakter zabezpieczanego mienia.”.

Wobec powyższego przy opracowywaniu ww. rozporządzenia zostaną rozważone i ocenione wszystkie metody zapobiegania szkodom, uwzględniające kryteria opisane w projektowanym przepisie oraz wybrane te, które zapewniają skuteczną ochronę mienia.

Z wyrazami szacunku

Mikołaj Dorożala
Podsekretarz Stanu

Ministerstwo Klimatu i Środowiska
/ – podpisany cyfrowo/

Do wiadomości:
Departament Spraw Parlamentarnych w KPRM